

ת"פ 55331/06/21 - מדינת ישראל יחידת תביעות שלוחת רחובות נגד יוסי ברוך

בית משפט השלום ברחובות
ת"פ 55331-06-21 מדינת ישראל נ' ברוך

בפני
בעניין:
המאשימה
הנאשם
מדינת ישראל יחידת תביעות שלוחת רחובות ע"י ב"כ עוה"ד
יוסי ברוך
ע"י ב"כ עוה"ד אביחי חג'בי

גזר דין

1. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בהתאם להסדר טיעון דיוני בכתב אישום מתוקן בסחר בסם מסוכן, עבירה לפי סעיפים 13 + 19(א) לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים), ובהחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, עבירה לפי סעיף 7(א)-ו(ג) רישא לפקודת הסמים.

2. בין הצדדים לא גובשה הסכמה לעניין העונש שראוי שיושת על הנאשם וכל צד טען בעניין זה, כראות עיניו וכמיטב שיקול דעתו המקצועי.

כתב האישום המתוקן

3. ביום 16.6.2021 בשעה 15:00 או בסמוך לכך, החזיק הנאשם בבית בקופסא בשידה בסלון 4.5716 גרם סם מסוכן מסוג קוקאין, מחולק ל-7 שקיות קטנות.

4. במהלך כחצי שנה, עובר למתואר באישום הראשון, בכ-3 מועדים שאינם ידועים למאשימה במדויק, מכר הנאשם לניסים חיים ביטון חברו הטוב, סמים מסוכנים מסוג קנבוס, במשקל של כ-2 גרם בכל פעם.

תסקיר מבחן מיום 17.1.2023

5. התסקיר מגולל את נסיבותיו האישיות, רקע והיסטוריה עבריינית, אישיותו, נסיבות ביצוע העבירות, התייחסותו של הנאשם לעבירות מושא כתב האישום, הערכת הסיכון להישנות העבירות וסיכויי השיקום. התסקיר מבוסס על פגישה שערך שירות המבחן עם הנאשם, מסמכים שהציג, כתב האישום המתוקן, פרוטוקול הדין, הסדר הטיעון, הכרעת הדין, החלטת בית המשפט ורישום פלילי מעודכן. טרם יובאו עיקרי התסקיר בתמצית, אעיר כבר עתה כי התסקיר אינו מתאר נזקקות טיפולית וגם לא תהליך טיפולי אך בסופו המלצה לביטול ההרשעה והשתת צו של"צ בהיקף של 300 שעות והתחייבות כספית להימנע מביצוע עבירה דומה בעתיד.

6. מהתסקיר עולה כי הנאשם בן 40, רווק, מתגורר ברחובות ומזה כשנה עובד כמחסנאי בבית החולים "קפלן". לדבריו, סובל ממיגרנות קשות ומשנת 2018 מטופל בקנאביס רפואי בגין זאת. מתיאור מהלך חייו עולה כי

הנאשם סיים 12 שנות ללא בגרות, קיבל פטור משרות צבאי לאחר שביקש לעבוד ולסייע כלכלית למשפחתו אשר הייתה במצוקה, סיים קורס טכנאי מיזוג ועבד בתחום זה כ-5 שנים (הוצגה תעודה), בהמשך עבד בעבודות מזדמנות משך שלוש שנים ובין השנים 2008 ועד 2018 היה עצמאי כבעל חנות משקאות עד לפרוץ נגיף הקורונה. הנאשם מסר בקשר לכך, כי צבר חובות, פשט את הרגל והוכרז כחדל פירעון. בהתאמה, הציג מסמך משפטי מיום 26.10.2022 ממנו עולה כי נותר חוב אותו מחזיר בתשלומים למשך 3 שנים. שירות המבחן התייחס בתסקיר למכתב הערכה ממעסיקו של הנאשם מיום 27.12.2022 בו נרשמו הדברים הבאים: "מאז קליטתו יוסי מראה רצינות, התמדה ויכולות למידה. יוסי מבין את האחריות של התפקיד, וצוות הסיעוד מרוצה מתפקודו". משפחת מוצאו מנתה זוג הורים וחמישה ילדים (35-50). מהתסקיר עולה כי הנאשם נמצא בקשר קרוב עם אחיו, ותיאר כי מנהלים אורח חיים תקין. אביו נפטר בשנת 2008 באופן פתאומי ממחלת הסרטן, כאשר היה הנאשם בן 26 בלבד וניכר כי חש משבר עקב כך. אמו בת 70, בפנסיה, סובלת מבעיות רפואיות והנאשם תיאר קשר קרוב עמה.

7. הנאשם תיאר כי החל להשתמש בסם הקוקאין בתחילת שנת 2021 בתדירות משתנה לאחר שהתקשה להתמודד עם החובות הרבים שצבר, כישלון העסק, חדלות הפירעון ומצבו הנפשי הירוד. לדבריו, הסם הקנה לו תחושת ביטחון ובריחה מהקושי. עוד מסר כי ממועד ביצוע העבירות, הפסיק כל שימוש בסם זה. ביחס לעבירה בה הורשע מסר כי הכמות שנתפסה נועדה לשימוש עצמי בלבד ולא לצורך מסחר או מימון הסמים בהם השתמש אותה עת. בבדיקות השתן שבוצעו לנאשם, לא נמצאו שרידי סמים מלבד סם מסוג קנבואידים, המוסבר על ידי השימוש בקנאביס רפואי ברישיון כאמור. שירות המבחן לא התרשם לפיתוח תלות בסם הקוקאין מצד הנאשם ובהתאם לא סבר כי ישנה נזקקות לגמילה. באשר למכירת הקנאביס תיאר הנאשם כי נתן, ללא תמורה כספית, לחבר קרוב אשר סבל מכאבי גב כרוניים. לדבריו, הפנים את הגבול הברור האוסר להעביר קנאביס רפואי ברישיון לאדם אחר וכן מסר כי כיום לא נמצא בקשר חברתי עם משתמשים בסמים.

8. בין גורמי הסיכון לעבריינות, שקל שירות המבחן את חומרת העבירות, הישנותן במספר הזדמנויות ושימוש בסם מסוג קוקאין על רקע קשיים נפשיים וכלכליים. ובין גורמי הסיכוי לשיקום, התייחס שירות המבחן לאחריות שלוקח הנאשם, לתחושות הבושה, הצער והחרטה שמבטא ביחס לביצוע העבירות, העובדה כי לא נידון בעבר בפלילים ולא נפתח כנגדו תיק פלילי, ההערכה כי המעצר וההליך המשפטי היוו גורם משמעותי ומרתיע עבורו, היעדר שימוש בסמים כיום כעולה מתוצאות בדיקות השתן, יציבותו בתחום התעסוקתי ושיאיתו להתקדם בתפקיד במקום בו עובד, ניתוק קשרים חברתיים שוליים, מאמצים שגילה להחזיר את החובות הרבים שצבר, וההתרשמות כי הנאשם בעל עמדות ותפיסות פרו חברתיות ובעל יכולת לקבל סמכות ולהתמודד עם גבולות ברורים. לפיכך, קבע שירות המבחן כי רמת הסיכון לביצוע עבירות דומות בעתיד הינה נמוכה.

9. שירות המבחן המליץ על ביטול ההרשעה, נוכח העובדה כי מדובר באדם ללא עבר פלילי, בעל תפקוד תקין, עם רשת תמיכה חברתית ומשפחתית, שפעל מתוך תמריץ רגעי וללא שיקול דעת. זאת, כאשר הרשעה עלולה לפגוע בהמשך העסקתו ובפרט בתפקידו כיום כמחסנאי האחראי על ציוד רפואי, כמו גם, עלולה לפגוע באפשרויות השתלבותו בתפקידים נוספים והגשת מכרזים כפי שמסר כי מתכוון לעשות. זאת, לצד הבעת חששו מהכתם אשר ייווצר מהרשעה ומהפגיעה בשמו הטוב.

טיעוני הצדדים לעונש

10. המאשימה בטיעוניה עמדה על הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות בהן הורשע הנאשם ובהם הגנה על שלמות גופו ובטחונו ובריאותו של הציבור בפרט נוכח היותו של נגע הסמים כמחולל פגיעה.

המאשימה ביקשה לראות חומרה יתרה במעשיו של הנאשם אשר החזיק בסם מסוכן מסוג קוקאין שהשפעתו קשה, מחולק, שלא לשימוש עצמי וגם סחר בסמים מסוג קנאבוס. כאשר לנאשם גישה חוקית לסם זה אך העבירו לאחר שלא בסמכות. מכאן עתרה המאשימה לקבוע מתחם עונש הולם אחד בנוגע לשני האישומים אשר נע בין 9-18 חודשים לצד רכיבי ענישה נוספים.

11. עוד סקרה המאשימה בטיעוניה את עיקרי תסקיר המבחן, רמת הסיכון להישנות עבירות, והדגישה כי לא עלה בידי הנאשם להוכיח פגיעה קונקרטיה בעתידו המקצועי והוא אינו עומד במבחנים הקבועים בפסיקה. המאשימה סבורה כי המלצת שירות המבחן אינה הולמת את חומרת העבירה, מאפייניה והשלכותיה ואין סיבה או טעם ענייני לחרוג לקולה ממתחם הענישה. עם זאת, לנוכח נסיבותיו האישיות של הנאשם, ובהן גילו, העדר עבר פלילי והמלצת שירות המבחן יש למקם את עונשו בתחתית המתחם, ולכן עתרה להשית עליו 9 חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות ורכיבי ענישה נוספים.

12. בא כוח הנאשם טען כי הענישה לה עותרת המאשימה מחמירה יתר על המידה ואינה הולמת את נסיבות ביצוע העבירה, נסיבותיו האישיות, ובמקרה ייחודי זה, כלל הנתונים מצדיקים חריגה מהכלל והימנעות מהרשעה. בתוך כך נטען כי לא מדובר בנאשם החוסה תחת ההגדרה של "סוחר סמים" במובן הקלאסי שכן הנאשם מחזיק ברישיון לשימוש בקנאביס ומכר את הסם לחבר קרוב ומשלא פורט התשלום שקיבל יש להניח ולטובתו שמדובר בסכום זניח. כמו כן נטען כי על אף הכמות הגדולה של סם הקוקאין אין ראיה שנועדו להפצה. לפיכך עתר לקבוע את הגבול התחתון של המתחם במאסר על תנאי ושל"צ ועד ל-9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. והפנה לפסיקה.

13. בא כוח הנאשם הפנה גם לכך שהנאשם שהה במעצר לראשונה לחייו תקופה של 11 ימים, החקירה שערכה המשטרה ופנייה למקורבים אליו ביישה אותו ופגעה בשמו הטוב. הליך המעצר היווה גורם מרתיע ומציב גבול והנאשם החל בבחינה עצמית והשתקם מבחינה כלכלית ותעסוקתית. עוד הדגיש כי כיום הנאשם מחזיק רישיון לשימוש בקנאביס רפואי. מטעמים אלו וכן משום שהטלת עונש של עבודות שירות על הנאשם מהווה מבחינת הנאשם "גזר דין מוות", ראוי, כך לדברי בא כוחו, להשית ענישה חינוכית שיקומית כהמלצת שירות המבחן ולהימנע מהרשעה.

14. הנאשם בדברו האחרון אמר את הדברים הבאים: "אני מאוד מצטער ומתבייש במה שעשיתי. עבודות שירות יפגעו לי בעבודה ויפטרו אותי מהעבודה, זה יחזיר אותי אחורה, אני במקום אחר היום. אין לי בעיה לעשות כל טיפול שצריך, טפול במשברים וכל מה ששירות המבחן יחליט. לשאלה אם אני חושב שאני צריך עזרה - משיב: אני חושב שעשיתי דרך, אני היום במקום אחר לגמרי, לחזור למה שעשיתי אין סיכוי שאני אחזור על כך, הייתי במקום הכי נמוך. אני רוצה להתקדם גם במה שעשיתי, בעבודה שלי, בחיים שלי, עבודות שירות יפגעו לי בעבודה ובהתקדמות שלי, היום אני אחראי על יחידת צנתורים ומחלקת הלב, כל אדם שצריך קוצב לב וממחט ועד בלון אני זה שמזמין את זה, אני עובד עם רופאים ופרופסורים. יש לי 18 ימי חופש בשנה. גם חל"ת אני יכול לקחת נראה לי 18 ימים" וכן: "אני מאוד מצטער, מתנצל, מבין מה שעשיתי, מבין שעשיתי טעות, טעות שלא תחזור, ואני מקבל כל מה שבית המשפט יחליט."

דין והכרעה

מתחם העונש ההולם

15. לנוכח מבחן הקשר ההדוק, בשים לב לסמיכות הזמנים בין שני האישומים וכאשר העבירות בוצעו כחלק מתוכנית עבריינית אחת, מצאתי לקבוע מתחם עונש אחד כעתירת הצדדים. ההלכות שנקבעו בעניין הגדרת המונח "אירוע" ידועות ומוכרות ולא מצאתי לחזור על הדברים (ראו ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2021), ע"פ 5643/14 עיסא נ' מדינת ישראל (24.6.2015), ע"פ 2519/14 אבו קיעאן נ' מדינת ישראל (29.12.2014), ע"פ 1261/15 דלאל נ' מדינת ישראל (13.9.2015)).

16. מתחם העונש ייקבע בהתאם לעקרון ההלימה תוך מתן משקל לערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, למידת הפגיעה בהם ולמדיניות הענישה הנהוגה, והכל בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

17. הנאשם במעשיו פגע בערכים חברתיים מוגנים ובהם הגנה על בריאותו ושלומו הפיזי והנפשי של הציבור מפני הנזקים הנגרמים כתוצאה משימוש בסמים והשפעתם הממכרת וההרסנית וכן מפני נזקים עקיפים הנגרמים כתוצאה מעבריינות הנלווית לשימוש בסמים, ובכלל זה ההגנה על הביטחון האישי ורכוש הציבור. יוער כי מידת הפגיעה בערכים המוגנים היא נגזרת של סוגי הסמים ומסוכנותם כמו גם אופן החזקת הסמים וייתר נסיבות המקרה.

18. בית המשפט העליון עמד לא אחת על ההכרח במדיניות ענישה מרתיעה כלפי אלה הלוקחים חלק בהפצתם של סמים מסוכנים. ראו מיני רבים: ע"פ 6029/03 מדינת ישראל נ' שמאי, פ"ד נח (2) 734 (9.2.2004); ע"פ 6021/95, 4998/95, 5267/95, 5313/95 מדינת ישראל נ' גומז (31.7.1997); ע"פ 575/88 עודה נ' מדינת ישראל, פ"ד מב (4) 242 (11.12.1988). ובמיוחד ראו דברי בית המשפט העליון בע"פ 6990/13 חטיב נגד מדינת ישראל (24.2.2014):

"בית משפט זה הצביע בפסקי דין רבים על התוצאות הקשות וההרסניות הנגרמות בעקבות הפצת סמים מסוכנים, ובמיוחד הקשים שביניהם. קשה להגזים בהערכת הנזק הנגרם מייצור, הפצה, סחר ושימוש בסמים. נזק ממוני, גופני ונפשי, המקיף את החברה בכללותה, ואיננו נעצר במשתמש או במעורבים הישירים בביצוע העבירות... יבואני סמים וסוחריו המרכזיים הם אלו שיוזמים ומניעים את התהליך, אולם תפקיד חשוב וממשי בפגיעה בערכים המוגנים מסור גם לכל יתר חברי החוליות המרכיבות את השרשרת, מגדול ועד קטן: "וידענו מכבר כי בלא חוליות-הביניים המרכיבות את השרשרת יתקשו עברייני הסמים העיקריים לבצע את זממם. כנדרש מכאן, חובה היא המוטלת עלינו להיאבק בכל חוליה וחוליה ולנתק את השרשרת...".

19. אשר לסכנה הנשקפת מסם הקוקאין ראה ע"פ 972/11 מדינת ישראל נ' יונה (4.7.2012):

"יתכן ועבירות הסמים הקשים הם כה נפוצות עד שהתרגלנו אליהן ואולי אף אבדה לנו הרגישות למחיר שלא רק החברה משלמת אלא המשתמש עצמו. הקוקאין נחשב ולא בכדי, לסם קשה. זאת הן בשל ההשפעות על גוף האדם והן בשל פוטנציאל ההתמכרות הגבוה שטמון בו. על פי רוב, לאחר נטילת הסם חווה המשתמש תחושה חזקה של אופוריה. לאחר האופוריה מגיעה התרסקות שמתאפיינת בתשישות, שינה, דיכאון ממושך - וצורך עז להשיג מנת סם נוספת. נמצא גם שהמוח מסתגל במהירות לאפקט האופוריה, וכתוצאה מכך המשתמש צורך כמויות הולכות וגדלות מהסם. הגדלת מנת הסם מעצימה את הפגיעה שנגרמת למשתמש ובכלל זאת פרנויה, פאניקה ושיבוש בפעילות החשמלית של הלב עד כדי פוטנציאל להתקף או לדום לב... הפגיעה ביחיד חוזרת חלילה לפגיעה בחברה. השימוש בסם מסוג קוקאין יוצר צורך להמשיך ולהשתמש. כתוצאה מכך עליו לחפש מקורות כספיים למימון הסם, לאו דווקא בדרכים חוקיות, תוך שהוא חווה הידרדרות

מתמדת בתפקוד הפיזי והקוגניטיבי".

20. בטרם אדון בפרטי המקרה הקונקרטי, תוצג פסיקה שיש בה ללמד על מדיניות הענישה הנהוגה וזאת ככלי עזר ושיקול בקביעת מתחם העונש הראוי. העיון בפסיקה מגלה כי ברוב רובם של המקרים בסוג העבירה בה עסקינן, נוהגים בתי המשפט לקבוע את הגבול התחתון של המתחם במספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות בעוד הגבול העליון משתנה 14-18 חודשים. להלן פסקי הדין אותם מצאתי כרלבנטיים לעניינינו.

21. רע"פ 1473/18 שמואל אוחיון נ' מדינת ישראל (22.4.2018) - הנאשם הורשע בעבירה של החזקת סם מסוג קוקאין - 4 יחידות סם במשקל 1.6888 גרם וכן יחידת סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל 0.4185 גרם נטו שלא לצריכה עצמית. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה בין מאסר מותנה ועד שנת מאסר וגזר על הנאשם מאסר מותנה, קנס ופסילת רישיון נהיגה. ערעור המדינה על קולת העונש התקבל. בית המשפט המחוזי קבע את מתחם הענישה 6-12 חודשים ומצא לחרוג מטעמי שיקום והשית על הנאשם מאסר בן חודשיים ימים לריצוי בעבודות שירות. יתר רכיבי הענישה נותרו ללא שינוי. בקשת רשות לערער נדחתה (הוצג על ידי המאשימה).

22. רע"פ 747/14 לוי נ' מדינת ישראל (11.2.14)-הנאשם הורשע בביצוע עבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית, כאשר מדובר היה בהחזקת הירואין במשקל 4.92 גרם נטו, מחולק ל-6 אריזות, ואריזה נוספת ובה 0.095 גרם נטו של קוקאין, עוד הורשע הנאשם היום בביצוע עבירה של החזקת כחצי גרם הירואין לצריכה עצמית. נקבע מתחם ענישה 8-18 חודשים. בית המשפט קמא גזר על הנאשם, בן 50, תוך התייחסות לנסיבות חייו, שמשותף פעולה בטיפול ונמצא נקי מסם, עונש של 8 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו ומאסר מותנה. ערעור לבית המשפט המחוזי נדחה וכך גם בקשת רשות לערער.

23. עפ"ג (ב"ש) 34270-03-18 זיתון נ' מדינת ישראל (13.5.18)- הנאשם הודה והורשע בעבירה של החזקת סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל של 8.46 גרם נטו, זאת שלא לצריכתו העצמית. נקבע מתחם ענישה 7-18 חודשים וענישה נלווית. בית המשפט קמא לא מצא מקום לסטות ממתחם העונש ההולם שכן הנאשם לא השתקם או שינה דרכיו וגזר על הנאשם, שלקח אחריות על מעשיו בהזדמנות הראשונה, בעל הרשעות קודמות, תוך התחשבות בחלוף הזמן והעדר פתיחת תיקים חדשים, נסיבותיו האישיות וגילו הצעיר (בן 26), עונש מאסר בן 8 חודשים, הפעלת מאסר מותנה בן 9 חודשים בחופף ובמצטבר כך שירצה 10 חודשי מאסר בניכוי ימי מעצרו, מאסר מותנה, קנס, פסילת רישיון בפועל ופסילה על תנאי. בית המשפט המחוזי בערעור קיבל את ערעור ההגנה והעמיד את עונשו של הנאשם על 9 חודשים לריצוי בפועל. יתר רכיבי הענישה נותרו בעינם.

24. עפ"ג (תל-אביב) 6761-02-15 כהן נ' מדינת ישראל (29.4.15)- הנאשם הודה והורשע בעבירות של החזקת סם מסוג קוקאין במשקל נטו של 4.9820 גרם, יחד עם משקל אלקטרוני שלא לצריכה עצמית וכלים שלא לצריכה עצמית. מתחם ענישה נקבע 8-18 חודשים כעונש עיקרי. בית המשפט השלום גזר על הנאשם, בן 41, תוך התייחסות לנסיבותיו המשפחתיות והאישיות, הודיותו, עברו הפלילי המכביד ומצבו הכלכלי החמור, 14 חודשי מאסר, מאסר מותנה, התחייבות ופסילת רישיון נהיגה. ערעור ההגנה נדחה, למעט תקופת הפסילה.

25. עפ"ג (תל-אביב) 26655-04-14 חמדאן נ' מדינת ישראל (10.9.14)- הנאשם הודה והורשע בעבירה של החזקת סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל 5.2464 גרם נטו שלא לצריכה עצמית. נקבע מתחם ענישה 8-18 חודשים, כעונש עיקרי. בית המשפט קמא גזר על הנאשם, בן 23, ללא עבר פלילי, שהודה במיוחס לו, תוך התייחסות לנסיבות חייו וההליך הטיפולי והשיקומי שנמצא בראשיתם עונש של 8 חודשי מאסר בפועל, מאסרים מותנים וחילוט. ערעור

26. ת"פ (תל-אביב) 17610-09-15 מדינת ישראל נ' אבו עביד (3.4.19) - הנאשם הודה והורשע בעבירה של החזקת סם מסוכן מסוג קוקאין בשל 4.0168 גרם קוקאין, שלא לצריכה עצמית. נקבע מתחם ענישה 6-14 חודשים כעונש עיקרי. בית המשפט גזר על הנאשם, צעיר לימים, שהודה ונטל אחריות על מעשיו, נעדר עבר פלילי, ללא תיקים פתוחים, עונש של שישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר מותנה קנס, התחייבות ופסילת רישיון נהיגה.

27. ת.פ 3282-06-19 מדינת ישראל נ' אחמד אבו יחיה (7.6.2022) - הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בהחזקת סם מסוג קוקאין שלא לצריכה עצמית במשקל 4.1422 גרם נטו. מתחם ענישה נקבע 6-15 חודשים. בית המשפט גזר על הנאשם 16 חודשי מאסר הכוללים הפעלת מאסר מותנה, מאסר על תנאי קנס ופסילה.

28. ת"פ (ירושלים) 44914-01-17 מדינת ישראל נ' פרץ (23.9.19) - הנאשם הודה והורשע בעבירה של החזקת סם שלא לשימוש עצמי בכך שהחזיק בתחתונו סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל 12.4 גרם שלא לצריכתו העצמית בלבד. נקבע מתחם ענישה בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד ל-12 חודשי מאסר. בית המשפט סטה ממתחם הענישה משיקולי שיקום וגזר על הנאשם, בן 49, רווק, בעל עבר פלילי הכולל הרשעה אחת, תוך התייחסות לכך שמצבו הבריאותי והנפשי לא טוב, הפסקת שימושו בסמים, ההליך הטיפולי שעבר ושיקומו, צו של"צ, מבחן, מאסר על תנאי וקנס.

29. ת"פ (ב"ש) 25474-11-15 מדינת ישראל נ' פלוני (4.5.16) - הנאשם הודה והורשע בעבירה של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, בכך שהחזיק סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל של 4 גר' נטו אשר הוטמנו במיכל הדלק של הרכב. במעמד זה נמצא ברכב סך של 3036.2 ₪ וכן משקל אלקטרוני. נקבע מתחם ענישה 8-20 חודשים. בית המשפט גזר על הנאשם בעל רישום פלילי מבית המשפט לנוער, 10 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה, התחייבות וקנס.

30. באשר למדיניות הענישה הנוהגת והמקובלת ביחס לעבירות סחר בסמים מסוג קנבוס במשקלים דומים אפשר ללמוד מהפסיקה שלהלן: רע"פ 7858/19 וקנין נ' מדינת ישראל (28.11.2019); רע"פ 5712/16 אייזנבאך נ' מדינת ישראל (17.8.2016); רע"פ 1626/12 מלכה נ' מדינת ישראל (7.5.2012); עפ"ג (מרכז) 13964-09-17 זסלבסקי נ' מדינת ישראל (18.3.2018); ת"פ (ק"ש) 40639-10-17 שלוחת תביעות מרום הגליל והגולן נ' בובו (28.5.2018); ת"פ (י-ם) 9331-09-15 מדינת ישראל נ' משולם (3.5.2018); ת"פ (רחובות) 25835-05-18 מדינת ישראל נ' ימלה (17.2.2020); ת"פ (רחובות) 43875-08-17 מדינת ישראל נ' מוריסון (25.2.2019) ות.פ 47067-01-19 מדינת ישראל נ' ברמלי (2.1.2018).

31. להשלמת הפרק העוסק במדיניות הענישה הנהוגה אומר כי עיינתי בפסיקה הרבה אותה הציגה ההגנה וגם היא עוסקת במקרים דומים בהם נקבע מתחם שהגבול התחתון בו הוא במאסר שיכול וירוצה בעבודות שירות וענישה נלווית. לדוגמה: ת.פ 70374-11-20 מדינת ישראל נ' רחל סלע (15.6.2022); ת.פ 67471-06-18 מדינת ישראל נ' אייל קרקוס (27.1.2020); ת.פ 2717-07-16 מדינת ישראל נ' נתנאל יגודייב (10.2.2019); ת.פ 13939-07-18 מדינת ישראל נ' דורון פורת (27.10.2019) ות.פ 29899-03-17 מדינת ישראל נ' בוזגלו (14.11.2018). אמנם בפסקי הדין הושתו עונשים צופי פני עתיד אך הדבר נעשה מכיוון שבתי המשפט מצאו לסטות ממתחם הענישה משיקולי שיקום וזאת לנוכח הליכי גמילה (בעיקר) מוצלחים, ואלו אינם רלבנטיים בענייננו. ונידרש לכך בהמשך.

32. ועתה לבחינת העבירה בנסיבותיה. כמתואר באישום הראשון, החזיק הנאשם החזיק בביתו סם מסוכן מסוג קוקאין, שכידוע סיכון רב טמון בהפצתו בקרב הציבור הן בשל השפעתו על גוף האדם והן בשל פוטנציאל ההתמכרות הגבוה הטמון בו. כמות הסם - 4.5716 גרם נטו, נכון כי נראו במחוזותינו כמויות גדולות בהרבה, אך אופן החלוקה לשקיות קטנות מלמדת על כוונה ברורה להפצתם של הסמים.

33. עוד כמתואר באישום השני סחר הנאשם בסם מסוכן מסוג קנבוס. אמנם בשנים האחרונות ננקטת מדיניות אכיפה וענישה מקלה כלפי המשתמשים בסמים מסוג קנבוס, אך זו אינה חלה על מי שמגדל לשם הפצה או סוחר בסמים מסוג זה. מדיניות הענישה הנוהגת כלפי העוסקים בשלבי הייצור או ההספקה של הסמים, נותרה ועודנה ממשית ומרתיעה. ראו: ע"פ 2596/18 זנזורי נ' מדינת ישראל (12.8.2018); ע"פ 5807/17 דרחי נ' מדינת ישראל (18.6.2018); רע"פ 174/21 סויסה נ' מדינת ישראל (25.2.2021) וכן לע"פ 6299/20 חן נ' מדינת ישראל (4.2.2021). עם זאת, מקובל לערוך הבחנה בין סוגי הסמים לנוכח השפעתם הממכרת על גוף האדם ולנוכח פוטנציאל ההתמכרות, וכאשר מדובר בסם מסוג קנבוס החומרה הנשקפת ממנו פחותה באופן יחסי לשאר סוגי הסמים. כמו כן, יש להביא בכלל חשבון שהסם נמכר לאדם מוכר - חברו הטוב של הנאשם. לא מדובר במקרה בו הציע הנאשם את "מכולתו" למכירה לצד פרסום עלויות תוך שימוש ביישומון "טלגראס" או באפליקציות מוצפנות להעברת מסרים כפי שקורה בתיקים מעין אלו. לצד זאת, צודקת המאשימה כי אי אפשר לנתק את הקשר בין שני האישומים המלמדים על הפצת סמים, ועל פוטנציאל הנזק שהוא אינו מבוטל לנוכח כמות הסם באישום הראשון ובפרט לנוכח סוגו.

34. עם זאת, כתב האישום אינו מפרט את סכום הכסף שנתקבל ולכן יש להניח ולטובתו של הנאשם שמדובר בסכומי כסף זניחים. כמו כן, הנאשם מסר לשירות המבחן כי הקונה סובל מכאבי גב כרוניים, אבל נסיבה זו היא בבחינת עובדה החורגת מכתב האישום המתוקן ולא אתן לה משקל. נזכיר כי בשלב גזירת הדין אין לפני בית המשפט אלא את העובדות הפרושות בכתב האישום ואלו מחייבות גם את הנאשם. הודאת הנאשם בכתב האישום מבטאת הסכמה לתכנו ואף הצהרה כי לא נשמטה עובדה או נסיבה שיש ביכולתה לסייע לו.

35. לאור כל האמור ובהתחשב בנסיבות ביצוע העבירות, מידת הפגיעה הבינונית בערכים המוגנים ומדיניות הענישה הנהוגה, מצאתי לקבוע מתחם העונש ההולם בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד ל-14 חודשי מאסר, לצד רכיבי ענישה נוספים.

גזירת העונש המתאים לנאשם

36. לא מצאתי כי מתקיימות נסיבות לחומרה או לקולה המצדיקות חריגה ממתחם העונש ההולם וגם לא מצאתי כי עניינו של הנאשם נופל בגדר החריגים שבחריגים המצדיקים הימנעות מהרשעה. לפיכך, יש לקבוע עונשו של הנאשם בתוך המתחם תוך התחשבות בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא' לחוק העונשין).

37. ככלל, נאשם שאשמתו הוכחה יורשע בדין, למעט מקרים חריגים שבחריגים בהם נמצא יחס שאינו סביר בין חומרת העבירה לבין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה. הרציונל העומד מאחורי כלל זה הוא הצורך להעביר מסר של הרתעת היחיד והרבים, לשקף את הפסול שבמעשה העבירה בעיני החברה ולאפשר הטלת ענישה ראויה. ההלכה בשאלת ההימנעות מהרשעה נקבעה בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (להלן: עניין כתב), כאשר החלטה לסיים את ההליך ללא הרשעה מותנית בהתקיימותם של שני תנאים מצטברים: הראשון - סוג העבירה בנסיבותיה מאפשר ביטול ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה נוספים, השני - ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם. על הנאשם הנטל להצביע על פגיעה קשה וקונקרטיה בסיכויי שיקומו ועליו לבסס פגיעה זו

בראיות (רע"פ 5018/18 בוזגלו נ' מדינת ישראל (21.10.18, סעיף 9); רע"פ 1535/20 דוקורקר נ' מדינת ישראל פס' 7 (פורסם בנבו, 15.03.2020; רע"פ 7224/04 משה פרנסקי נ' מדינת ישראל (10.11.2014); וכן רע"פ 9118/12 פריגין נ' מדינת ישראל (1.1.2013); רע"פ 3589/14 לוזון נ' מדינת ישראל (10.6.2014); רע"פ 1097/18 בצלאל נגד מדינת ישראל (18.4.18).

38. מבלי לקבוע מסמרות אני סבורה כי עבירות סמים שעניינן סחר והחזקה אינן מתאימות לביטולה של הרשעה ובפרט לא כאשר עסקינן במספר עבירות כפי שפורט לעיל (ראו והשוו רע"פ 727/21 אבישג חובב נ' מדינת ישראל (16.2.2021) וכן רע"פ 1535/20 שניר דוקורקר נ' מדינת ישראל (15.3.2020). עניינו של הנאשם לא רק שאינו עובר את המשוכה בכל הנוגע לתנאי הראשון, הוא אף אינו עונה על התנאי השני. וכפי שנראה להלן, לא הוכיח הנאשם במידה הנדרשת כי ייגרם כתוצאה מההרשעה נזק מוחשי וקונקרטי עד כדי הצדקת סטייה מהכלל.

39. הנאשם יליד 1982, רווק. אין לחובתו הרשעות קודמות, מזה מספר שנים סובל ממיגרנות קשות, טופל על ידי נירולוג ומטופל בקאנביס רפואי. בשנים האחרונות צבר הנאשם חובות גבוהים, הוכרז כחדל פירעון ונמצא בשלבי שיקום כלכלי (טענ/1).

40. מיום 6.4.2022 עובד הנאשם כמחסנאי בבית החולים "קפלן", וזאת חרף ניהול ההליך הפלילי נגדו ולשביעות רצון מעסיקיו (טענ/2). ברור כי הטלת עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות עשויה לפגוע בעבודתו אך לא הוצג מסמך שיש בו ללמד כי הרשעה תמנע את אפשרות העסקתו או תפגע באפשרות קידומו. הפגיעה במקום התעסוקה במקרה הנוכחי היא זמנית ואינהרנטית להטלת עונש מסוג זה והיא נכונה גם לנאשמים רבים אחרים. האמור נכון גם ביחס לפגיעה בדימוי העצמי.

41. הנאשם הודה בכתב האיטום ולקח אחריות על מעשיו. הודאה זו חסכה זמן ציבורי יקר ומשאבים נוספים הכרוכים בניהול המשפט. עם זאת, נטילת האחריות בפני שירות המבחן אינה מלאה. הנאשם מסר לקצינת המבחן כי החזיק את הסמים שנתפסו אך הם נועדו לשימוש העצמי בלבד. באשר למכירת הקנאביס תיאר הנאשם כי נתן, ללא תמורה כספית, לחבר קרוב אשר סבל מכאבי גב כרוניים. אזכיר, נסיבה אחרונה זו חורגת מעובדות כתב האיטום.

42. תסקיר המבחן בעל אלמנטים חיוביים, תפקודו של הנאשם בעבר תקין ויש לו רשת תמיכה משפחתית וחברית, העבירות בוצעו מתוך תמריץ רגעי וללא שיקול דעת, שירות המבחן לא התרשם כי הנאשם לא פיתח תלות בסם הקוקאין ולא סבר כי ישנה נזקקות טיפולית, הוא לא שב להסתבך בפלילים, נמנע משימוש בסמים שלא על פי התווית הרופא, עורך מאמצים להחזיר את החובות שצבר, שומר על יציבות תעסוקתית ומבטא שאיפות לעתיד, בעל עמדות ותפיסות פרו חברתיות ובעל יכולת לקבל סמכות ולהתמודד עם גבולות ברורים. ולנוכח כל אלו גם הבעת החרטה והצער והיות ההליך המשפטי גורם מציב גבול העריך שירות המבחן את רמת הסיכון להישנות עבירות בעתיד כנמוכה ואין נזקקות טיפולית.

43. יצוין כי בקשת ההגנה לשוב ולהפנות הנאשם לשירות המבחן על מנת שזה יחווה דעתו באשר לשילובו של הנאשם בטיפול נדחתה על ידי. זאת מכיוון שלא התרשמתי כי ישנה נזקקות טיפולית וניכר היה כי מהלך זה נועד אך ורק להשיג יתרון בהליך המשפטי ומתוך החשש לתוצאותיו. תסקיר המבחן שהונח בפני בית המשפט הוא מקיף וממצה ולאחר בחינת כלל השיקולים הצריכים לעניין ונמצא כי אין המדובר במקרה בו יש צורך בהתערבות טיפולית - לא בתחום הסמים וגם לא בתחומים אחרים. ממכלול הנתונים עולה כי הנאשם כמו רבים אחרים, תפקד באופן נורמטיבי וחיובי והסתבך בביצוע עבירות סמים. הוא אינו הראשון ולמרבה הצער הוא אינו האחרון. תסקיר משלים לא ישנה את התמונה.

44. זאת ועוד, שקלתי בכובד ראש את המלצת שירות המבחן להורות על ביטול ההרשעה ולנקוט בענישה שיקומית, אך לא אוכל לקבלה. מהתסקיר ניכר כי השיקולים המרכזיים, אם לא לומר הבלעדיים, שעמדו לנגד עיני שירות המבחן הוא היות הנאשם נעדר הרשעות ואיש עבודה, בעוד שחומרת העבירות נדחקו לקרן פינה. נכון כי מדובר בשיקולים חשובים, אך הם אינם בלעדיים או מכריעים ולבטח אין יתר שיקולי הענישה ובהם גמול והרתעה נסוגים מפניהם. לא זו בלבד, במלחמה במערכת הפצת הסם יש לתת משקל בכורה לעיקרון ההלימה ולשיקולים של הגנה על האינטרס הציבורי ומשקל מועט לנסיבותיו האישיים של הנאשם.

45. בסופו של דבר, המלצתו של שירות המבחן לעניין העונש אינה הולמת את נסיבות המעשה והעושה. ולמותר לציין כי השיקולים לאורם פועל שירות המבחן במלאכת גיבוש המלצותיו, אינם בהכרח חופפים באופן מלא למגוון השיקולים שבית המשפט נדרש לאזן ביניהם בגזירת העונש. המלצת שירות המבחן כשמה כן היא - המלצה ואין באמור בה לכבול את ידי בית המשפט (ראו: רע"פ 1756/16 ימיני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 11 (16.3.2016); רע"פ 10904/04 מיארה נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (9.12.2004); רע"פ 6908/04 איבגי נ' מדינת ישראל (27.7.2004); רע"פ 2048/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (14.11.2018); רע"פ 4472/16 עווד נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (15.06.2016); רע"פ 2015/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (5.8.2013)).

46. תפקודו התקין של הנאשם עד להסתבכותו בתיק הנוכחי, כוונותיו ושיאיו לעתיד ראויים להערכה. עם זאת, לא מדובר בשיקום מרשים או יוצא דופן שיש בו להצדיק סטייה ממתחם הענישה כעתירת ההגנה או הימנעות מהרשעה.

תוצאה

לאור כל האמור, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 5 חודשי מאסר. המאסר ירוצה בדרך של עבודות שירות בדרך של עבודות שירות בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות שירות מיום 22.2.3022. הנאשם יתייצב ביום 23.5.2023 בשעה 8:00 במשרדי הממונה במפקדת מחוז מרכז של שב"ס.

הנאשם מוזהר כי עליו לעמוד בתנאי ההעסקה ובדרישות הממונה, לרבות בדבר איסור צריכת אלכוהול או שימוש בסמים, וכי כל חריגה מהכללים עלולה להביא להפסקת עבודות השירות וריצוי יתרת עונש המאסר מאחורי סורג ובריח.

ב. 6 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך שלוש שנים עבירה על פקודת הסמים המסוכנים מסוג פשע.

ג. 3 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך שלוש שנים עבירה על פי פקודת הסמים המסוכנים מסוג עוון.

ד. הנאשם ייתן התחייבות בסך 3,000 ₪ וזאת למשך 3 שנים שלא יעבור עבירה בה הורשע. הנאשם

עמוד 9

יצהיר על התחייבותו עוד היום אם לא כן ייאסר למשך 5 ימים.

ה. הנאשם יפסל מלקבל ומלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 6 חודשים, ואולם הנאשם לא ישא בעונש זה אלא אם יעבור בתוך 3 שנים ממועד שחרורו ממאסר עבירה על פי פקודת הסמים המסוכנים.

צו כללי למוצגים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי כחוק.

ניתן היום, כ"ב אדר תשפ"ג, 15 מרץ 2023, בהעדר הצדדים.